

SERVICII DE BIBLIOTECĂ PENTRU COMUNITATE: PRACTICI ȘI OPORTUNITĂȚI PENTRU O BUNĂ COMUNICARE CU UTILIZATORUL

*Lilia CANȚÎR,
șef serviciu Filiala „Ștefan cel Mare”*

Pentru miliarde de oameni din întreaga lume, Obiectivele de Dezvoltare Durabilă promit un viitor mai bun. Dacă oamenii sunt în centrul tuturor acțiunilor, acest deziderat va fi unul de succes. Bibliotecile, prin statutul lor, sunt mereu implicate în acest proces, oferind acces la informație care, indiscutabil, contribuie la implementarea Obiectivelor Globale.

Bibliotecile reprezintă fundamentul de dezvoltare a unei societăți. Ele au capacitatea de a fortifica și diversifica viitorul. Aceste temple de creație transformă civilizații. În întreaga lume, bibliotecile dau viață progresului și integrității, desfășurând concomitent multiple procese de inovare.

Crearea de servicii inovatoare contribuie la creșterea importanței și rolului unei biblioteci. Proiectele, în colaborare cu multiple biblioteci din țară, sunt pârgii de modernizare a bibliotecilor și posibilități de a le proiecta în afara pereților acestora. În acest cadru, oamenii au acces în fiecare zi la mijloace de învățare de calitate. Oamenii din diferite pături sociale vin la bibliotecă și sunt sprijiniți cu idei și programe pentru fiecare.

Bibliotecile din Republica Moldova, ca și cele din întreaga lume, sunt în proces de schimbare și modernizare. Acest fenomen este generat de procesele de globalizare și de societatea informațională.

Rolul serviciilor din biblioteci este unul deosebit. Ele rămân în continuare pe poziții și sunt foarte utile în ceea ce privește împrumutul la domiciliu, deși regulile pe timp de pandemie COVID-19 s-au schimbat. Pentru consultarea documentelor se oferă servicii electronice prin rețele de comunicare. Organizarea activităților,

prestarea instruirilor, atelierelor de creație, la fel, au trecut pe on-line, pe platforme (cum ar fi ZOOM, Google Meet etc.). Crește vizibil interesul pentru serviciile comunitare și tehnologice, mai ales pentru cele de studiere a programelor și aplicațiilor digitale pentru elevi, care au trecut la studiile on-line. Este important de luat în calcul și generația vârstei a treia, care necesită competențe digitale pentru a putea comunica cu familia sau cu cei dragi plecați peste hotarele țării. La fel, ar trebui să privim biblioteca ca pe un spațiu al minții civice, ca pe un teritoriu cu cele mai multe servicii sociale, care contribuie la dezvoltarea spiritului civic comunitar sau chiar ca pe un simbol al valorilor comunității.

În prezent, bibliotecile se modernizează prin serviciile prestate în continuă inovare. Vom aborda, în continuare, acest subiect, axându-ne pe serviciile prestate de Filiala „Ștefan cel Mare” din rețeaua de biblioteci ale BM „B.P. Hasdeu”.

Bibliotecile reprezintă fundamentul de dezvoltare a unei societăți.

Ele au capacitatea de a fortifica și diversifica viitorul. Aceste temple de creație transformă civilizații. În întreaga lume, bibliotecile dau viață progresului și integrității, desfășurând concomitent multiple procese de inovare.

Astăzi, alături de partenerii și voluntarii noștri, ne implicăm cu suport informațional, ajutându-i pe utilizatori să soluționeze multe probleme din societate. Astfel, oferim susținere gratuită în educație, instruire, dezvoltare personală, susținere psihologică sau materială.

De exemplu, doritorii de a studia limbi străine, dar care nu-și pot achiziționa cursuri speciale, pot beneficia gratuit de studierea limbilor: engleză, franceză, germană, italiană și română. Este vorba de serviciile: „Engleza pentru mic și mare”, „Parlons français”, „Italiano Vero”, „Deutsch” și „Limba care ne unește”. Aceste servicii oferă cursuri de bază pentru dezvoltarea și îmbunătățirea abilităților de comunicare. Ele au scopul de a atinge un nivel de limbă suficient pentru comunicarea în viața de zi cu zi, oferă și creează oportunități pentru copii și maturi de a cunoaște cultura și tradițiile altor popoare. Metodele de predare sunt accesibile și sunt desfășurate într-o atmosferă creativă și productivă. E știut faptul că în capitala noastră locuiesc mulți vorbitori de alte limbi sau de etnii diferite. Biblioteca s-a gândit și la ei, oferindu-le posibilitatea de a vorbi în limba lor maternă.

Biblioteca propune și alte cursuri, cum ar fi: cursuri de inteligență și educație financiară, de dezvoltare personală, arte plastice,

hand-made etc. Toate aceste servicii sunt prestate gratuit, prin intermediul voluntarilor.

Un rol-cheie în accesarea resurselor informaționale, în alfabetizarea digitală sunt serviciile IT: „Școala de coding”, „StudioComp” „Tabletel”. Ele susțin utilizatorii, indiferent de vârstă, statut profesional, social sau economic, ridică nivelul lor de alfabetizare și culturalizare. Este deosebit de important ca fiecare utilizator să beneficieze de accesul la cursuri de instruire. Participanții de vârstă a treia învață cum să-și facă conturi pe rețelele de socializare, își dezvoltă competențe de utilizare a calculatorului/telefonului. Fiecare temă este ajustată la nevoile și nivelul fiecărui participant. Bunăoară, serviciul „Tabletel” are un scop bine definit: familiarizarea copiilor cu tableta pentru dezvoltarea comunicării, a gândirii creative, pentru fortificarea cunoștințelor, utilizarea sigură a internetului și a programelor educaționale.

O experiență de bibliotecă poate contribui la rezolvarea problemelor cu care se confruntă cetățenii. Aceasta se face prin organizarea de activități unde sunt discutate și analizate diverse subiecte cu lecții de viață, cu prezența personalităților notorii, profesorilor universitari, academicieni, specialiștilor de clasă în diverse domenii. Informațiile și experiențele acumulate conferă bibliotecii un rol definitoriu în comunitate.

De exemplu: clubul de interese pentru femei „Zebrele”. Acest club desfășoară o activitate benefică prin instruirii, ateliere de creație și traininguri axate pe dezvoltarea personală a participantelor clubului. Sentimente și emoții, abilități mintale, armonie personală în concordanță cu inteligența minții, inimii, trupului și spiritului sunt subiectele principale discutate la fiecare întrunire a clubului. Fiecare din ele este formată din trei componente: oră de informare, un atelier de creație sau gastronomici, sesiune de relaxare (poezie, muzică, dans).

Proiectul „Un film pentru dezvoltare” are ca scop familiarizarea utilizatorilor bibliotecii cu filmele contemporane, educarea prin vizionarea filmelor motivaționale, pozitive, profunde. Temele propuse sunt foarte variate, așa ca: sensul vieții, valorile, comportamentul uman, dragostea, fericirea, rolul cunoștințelor în eficiența și calitatea vieții.

Clubul „Socrate” este destinat celor interesați de filosofie. Aici, participanții pot afla cum îți poate schimba viața filosofia, idei și exemple practice, aplicabile în viața de zi cu zi.

„Vârsta de aur” este un club ce oferă suport și încurajare persoanelor de vârstă a treia. Una din problemele de ordin psihologic cu care se confruntă vârstnicii este singurătatea. Clubul este conceput anume pentru a răspunde nevoilor și problemelor întâmpinate de vârstnici. Serviciile din cadrul întrunirilor constituie o resursă comunitară pentru îmbunătățirea calității vieții la nivel psihologic.

O experiență de bibliotecă poate contribui la rezolvarea problemelor cu care se confruntă cetățenii.

Aceasta se face prin organizarea de activități unde sunt discutate și analizate diverse subiecte cu lecții de viață, cu prezența personalităților notorii, profesorilor universitari, academicieni, specialiștilor de clasă în diverse domenii. Informațiile și experiențele acumulate conferă bibliotecii un rol definitoriu în comunitate.

Proiectul „Știința și arta soluționării conflictelor” oferă un suport substanțial pentru toate categoriile de utilizatori. Responsabilă de acest proiect este I. Fonari, doctor în filosofie, psiholog, care îi ghidează pe participanți în gestionarea și evitarea conflictelor în societate.

Cluburile de lectură sunt și ele baza și sufletul bibliotecii. Cartea rămâne cel mai important instrument al bibliotecarului. Proiectele acestor cluburi

reprezintă o încercare de a repune în drepturi „cartea” și „biblioteca”, de a le aduce în atenția copiilor și părinților, de a contribui la redescoperirea lecturii ca plăcere, izvor de cunoaștere și visare.

Clubul „Evricea” este destinat copiilor între 8 și 14 ani. Aici se lucrează asupra formării deprinderilor de a crea povestiri scurte, de a scrie și rescrie povești, de a se exprima clar, cursiv și logic, utilizând expresii din cărțile citite. Activitatea în cadrul clubului urmărește dezvoltarea spiritului inventiv, creativ, dar și descoperirea înclinațiilor, talentului prin interesul față de arta scrisului etc.

Clubul „Pe aripile poeziei” are la bază promovarea poeziei din creația celor mai mari poeți ai lumii. Utilizatorii bibliotecii sunt invitați să se familiarizeze cu diverse curente și stiluri poetice, citind din M. Eminescu, M. Dinescu, W. Shakespeare, A. Macedonski, Ch. Baudelaire, G.G. Byron, A. Pușkin etc.

Serviciul „Everestul cărților” are un scop bine definit: promovarea cărților citite prin recomandarea lor altor cititori. Stimularea lecturii, educarea unui cititor cult, la fel, se urmărește prin discuții tematice pe marginea lecturilor.

Relația dintre utilizator și bibliotecar este foarte importantă. Această relație se stabilește între utilizator, creatorul serviciului și

biblioteca ca spațiu fizic și digital. Trebuie să depășim timpul când bibliotecile erau locuri în care doar se împrumuta o carte. E necesar să acceptăm ieșirea din „zona de confort” și să fim în pas cu schimbările. E nevoie să înțelegem necesitatea și valoarea serviciilor inovaționale în biblioteci.

Filiala „Ștefan cel Mare” oferă servicii de dezvoltare a creativității, cum ar fi: „Fantezie”, „Micii genii”, „Cartea senzorială”, „Căsuța cu povești”. La atelierele de creație desfășurate, în cadrul acestor servicii, utilizatorii învață arta macrameului, află despre istoria unui tip de artă decorativă, învață procedeele de împletire a nodurilor și ornamentelor, confecționează diverselor articole: jucării, suvenire, piese de îmbrăcăminte etc. Confecționarea cărților din fetru și bumbac, a păpușilor, care ulterior sunt folosite la spectacolele din cadrul programului „Să re-auzim povestea”, dezvoltă spiritului inventiv, creativ etc. Valorificarea folclorului românesc și literaturii prin intermediul păpușilor de teatru, prin jocuri de rol, contribuie la formarea copiilor.

Serviciul „Bunele maniere” oferă copiilor modele de comportament civilizată în societate, acasă, la școală, pe stradă, în vizită, în transport public etc.

Serviciul „Semaforul – prietenul meu” formează deprinderi de siguranță în trafic, de respectare a regulilor de circulație pentru pietoni și bicicliști. În cadrul sesiunilor de informare cu genericul „Reguli de siguranță rutieră” copiii participă în activități practice și de grup, vizionează spoturi video.

Proiectul „100 de profesii explicate copiilor” oferă copiilor cunoștințe și deprinderi practice în baza cărora își pot alege o profesie. Utilizatorii află despre diferite meserii direct de la specialiștii calificați.

Foarte solicitate au devenit activitățile din cadrul proiectelor „Cunoaște-l pe Ștefan cel Mare” și „Viața și activitatea lui Ștefan cel Mare”. În cadrul proiectului, utilizatorii sunt familiarizați cu viața și activitatea domnitorului Moldovei, cu unele aspecte mai puțin cunoscute despre Ștefan cel Mare. Cei care vin cu informații inedite sunt profesori și cercetători de la Institutul de Istorie din cadrul Academiei de Științe a Moldovei, cărora le suntem recunoscători pentru munca lor de voluntariat.

Bibliotecile își păstrează, în continuare, importanța, deoarece misiunea lor este de a oferi acces la educație și informații, nu doar la cărți. Astăzi, informațiile sunt împărtășite prin intermediul

mass-media și tehnologiei digitale, iar cererile de cărți digitale cresc. Asta înseamnă mai puțin spațiu pe rafturile pentru cărți de hârtie și mai multe spații comune pentru a împărtăși idei și a accesa tehnologii de ultimă generație, cum ar fi imprimantele 3D și realitatea virtuală.

Trebuie să depășim timpul când bibliotecile erau locuri în care doar se împrumuta o carte. E necesar să acceptăm ieșirea din „zona de confort” și să fim în pas cu schimbările. E nevoie să înțelegem necesitatea și valoarea serviciilor inovaționale în biblioteci.

Pentru noi, bibliotecarii, este necesar să fim în pas cu timpul, să găsim modalități mai sofisticate de a identifica și contacta acei oameni care au nevoie de serviciile noastre. Cineva ar prefera să solicite doar servicii on-line, unii vor prefera să citească în incinta

bibliotecii, alții vin doar pentru a se instrui sau a se relaxa. Este dificil uneori să-i facem pe oameni să accepte schimbările, dar totuși, de foarte multe ori, ei le așteaptă cu nerăbdare.

Odată cu realizarea Agendei ONU cu privire la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă, comunitatea bibliotecară poate demonstra că este un partener eficient în aplicarea direcțiilor prioritare de dezvoltare globală.

„PE MINE M-AU MODELAT: VASILE-TATĂL, VASILE COROBAN ȘI VASILE VASILACHE...”: VLADIMIR BEȘLEAGĂ LA BIBLIOTECA „TRANSILVANIA”

Recent, la filiala „Transilvania” din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a fost lansat un nou proiect cu genericul „Lectură generoasă”, coordonat de profesoara de limbă și literatura română Alexandra Tănase și susținut cu căldură de amfitrioana instituției – Parascovia Onciu.

Vom aminti cu această ocazie că doamna profesoară a mai coordonat timp de cincisprezece ani în spațiul filialei amintite Cenaclul literar „Ceaiul de la ora 16.00”, unde elevii de la Liceul Teoretic „Gaudeamus”, discipoli ai A. Tănase, își testau calea spre literatură cu eseuri, recitaluri din creația marilor scriitori, dar și din cea proprie, îndrumați și încurajați de